

Valtuustoaloite luontoratkaisujen vauhdittamisesta

Kansainvälisen luontopaneelin IPBESin mukaan nykyinen miljoona lajia on kuolemassa sukupuuttoon. Meillä Suomessa jo joka yhdeksäs laji on uhanalainen.

Luontokadon pysäyttämiseen tarvitaan mukaan kaikkia. Kaupungeilla on erinomaiset edellytykset vahvistaa luontotyötä – ja tuottaa näin monenlaisia hyötyjä asukkailleen.

Esitämme harkittavaksi kymmenen mahdollista, osin uudenlaista tapaa vaalia luonnon monimuotoisuutta. Rinnalla tarvitaan monia muitakin keinoja kuten uusia luonnonsuojelualueita.

1) Pyritään luontotyön kärkikaupungiksi

Luontokadon pysäyttämiseen tarvitaan lisää puhtia. Määrätietoisien työn avulla Tampereesta voidaan tehdä luonnon vaalimisen valtakunnallinen ja jopa kansainvälinen kärkikaupunki.

Nostetaan kaupunkistrategiassa luontotyö keskiöön. Kutsutaan talkoisiin kaupunkikonsernin lisäksi yritykset, yhdistykset ja kuntalaiset. Hyödynnetään työssä tässä aloitteessa kuvattuja ehdotuksia.

2) Käynnistetään toimialarajat ylittävä kärkihanke

Luontotyö voi ja sen pitää näkyä muuallakin kuin kaupungin ympäristö- ja puistoyksiköissä. Paljon mahdollisuuksia piilee toimialojen yhteistyössä. Kärkihankkeessa voidaan kehittää luontoratkaisuja yllättävissäkin yhteyksissä – ja näin tavoittaa uusia yleisöjä ja tuottaa uudenlaisia hyötyjä.

Käynnistetään kärkihanke, jossa luontonäkökulma nivotaan yhteen esimerkiksi mielenterveystyön, liikunnan tai kulttuurin kanssa. Annetaan vetovastuu toimialoille ja osallistetaan alan toimijoita.

3) Perustetaan lippulaivakohde

Luontotyö tarvitsee lippulaivoja, jotka osoittavat uusien ratkaisujen toimivuuden ja rohkaisevat muita soveltamaan niitä. Suomen tunnetuin esimerkki on Helsingissä maantäyttöalueelle tehty Vuosaarenhuippu. Onnistuessaan mallialue voi saada kansallista ja jopa kansainvälistä huomiota.

Perustetaan lippulaivakohde luonnoltaan heikentyneelle alueelle kuten sorakuoppaan, padottuun koskeen tai entiselle teollisuusalueelle. Tehdään kohteesta vetovoimainen nähtävyys ja virkistysalue, ja sovelletaan kehitettyjä ratkaisuja laajemmin kaupungin toiminnassa.

4) Monipuolistetaan maankäytön merkintöjä

Arvokkaiden alueiden rauhoittaminen luonnonsuojelulla on tärkeä tapa vaalia monimuotoisuutta, mutta rinnalle tarvitaan myös joustavampia ja nopeampia työkaluja. Merkittävä osa harvinaistuvista eliöistä ja elinympäristöistä jää joka tapauksessa rauhoitettujen alueiden ulkopuolelle.

Hyödynnetään uudenlaisia suojelun keinoja kuten maankäytön tyyppejä, hoitoluokituksia ja väliaikaista suojelua. Kehitetään kaavamerkintöjä yhdessä muiden kaupunkien kanssa.

Hyödynnetään keinoja erityisesti rauhoitettujen alueiden liepeillä ja niiden yhteen kytkemisessä.

5) Lisätään ennallistaminen metsien hoidon työkalupakkiin

Luontoarvoja voidaan palauttaa ekologisella ennallistamisella. Silloin esimerkiksi talouskäytössä ollut metsä kulotetaan tai ojitetun suon vedenpintaa nostetaan. Ennallistamisen avulla voidaan myös lisätä luontokohteiden kiinnostavuutta virkistys- ja ulkoilualueina.

Kerätään ennallistamisesta kokemuksia koehankkeilla ja hyödynnetään valtion mailla koeteltuja käytäntöjä. Tiedotetaan toimenpiteistä paikallisille asukkaille ja ulkoilijoille. Sisällytetään parhaat ratkaisut kaupungin metsienhoidon vakiotyökaluihin.

6) Pidetään huolta omistamme

Uhanalaisten eliöiden ja luontotyyppien vaaliminen edellyttää suunnitelmallista otetta. Esimerkiksi Espoossa on laadittu erillinen liito-oravien hoitosuunnitelma. Tampereella kohdennettuja toimia voisivat vaatia esimerkiksi kynäjalava ja tummaverkkoperhonen.

Tehdään kaupungille ominaisten uhanalaisten lajien ja luontotyyppien vaalimisesta paikallinen ylepyden aihe. Vahvistetaan toimia niin, että työllä on valtakunnallista merkitystä. Otetaan valitut lajit ja luontotyypit huomioon kattavasti niin strategioissa, kaavoituksessa kuin hoitotoimissa.

7) Perustetaan paikallisia lajeja tukevia niittyjä

Niityt ovat tärkeitä monille harvinaisille kasveille ja hyönteisille – ja viihtyisiä ihmisille. Niittyjä voi perustaa monenlaisiin ympäristöihin: puistoihin, nurmikoille, tiealueille ja vaikka viherkatoille.

Kehitetään kaupungille oma niittyseos, jossa suositetaan paikallisia luonnonkukkia. Suositetaan seosta kaupungin omilla viheralueilla. Laaditaan niittyjen hoitamisesta opas ja tarjotaan siemeniä myös taloyhtiöiden ja asukkaiden käyttöön.

8) Lisätään lahopuun määrää

Lahopuun puute on Suomessa merkittävin yksittäinen uhanalaistumisen ajuri. Eri lajit tarvitsevat eriasteisesti lahonnutta ainesta. Lahopuuta voidaan lisätä kaupungin metsissä, niityillä ja puistoissa.

Asetetaan lahopuun lisäämiselle määrällisiä ja laadullisia tavoitteita. Lisätään lahopuuta kaupungin viheralueilla siten, että se parantaa samalla alueiden esteettistä ja toiminnallista arvoa.

9) Otetaan kaupunkilaiset mukaan luonnonhoitoon

Kansalaiset voivat olla tärkeitä tekijöitä monimuotoisuuden vaalimisessa. Käsintehdyt hoitotavat ovat tärkeitä harvinaisten lajien suojelussa. Samalla asukkaat voivat vaikuttaa lähiympäristöönsä ja saavat mielekästä tekemistä.

Osallistetaan kaupunkilaiset vaalimaan luontoa. Tarjotaan paikallisille asukkaille ja yhdistyksille mahdollisuuksia esimerkiksi hoitaa niittyjä, istuttaa uhanalaisia puita ja ennallistaa soita. Otetaan kaupunkilaiset mukaan myös valitsemaan kohteita ja suunnittelemaan toimia.

10) Lisätään pienelinympäristöjä

Pienelinympäristö on pienialainen kohde kuten lammikko, niitty tai järeä vanha puu. Niitä voidaan lisätä monille ihmisen voimakkaasti muokkaamille alueille, esimerkiksi puistoihin ja tiealueille.

Selvitetään kaupunkiin sopivat pienelinympäristöt. Asetetaan niille määrällisiä tavoitteita. Tuetaan kaupunkilaisia, yhdistyksiä ja yrityksiä elinympäristöjen omatoimisessa tuottamisessa.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Tampereen kaupunki selvittää aloitteessa ja sen liitteessä kuvattuja ja muita toimenpiteitä luontoratkaisujen vauhdittamiseksi.

Oras Tynkkynen

Aloitteen allekirjoittavat lisäksi seuraavat vihreät valtuutetut:

- Olga Haapa-aho
- Juhana Suoniemi
- Jaakko Stenhäll
- Iiris Suomela
- Jaakko Mustakallio
- Petri Siuro
- Maija Kajan
- Väinö Friman
- Miisa Karjalainen
- Henri Backman
- Natalia Rincon